

BLIKOP WERK

Kiezen voor kwaliteit

De staat van het
inburgeringsonderwijs

Sleutelpersonen

Editie september 2025

“Het eerste gezicht
van herkenning,
motivatie en hoop”

Inhoud

3

Hoe staat het
inburgerings-
onderwijs ervoor?

4

Inburgering
De cijfers

5

Yordi Lassooy-Tekle
Sleutelpersoon in
het verbinden van
mensen

6

Over
sleutelpersonen

7

Nadereh
Interview

8

Sleutelpersonen
Perspectief
gemeenten

9

Wat doen
sleutelpersonen?

11

Hamida
Interview

12

Sleutelpersonen
over de Wet
inburgering 2021

13

Safa
Interview

14

Meer informatie
Over Blik op Werk
Contact

Hoe staat het inburgeringsonderwijs ervoor?

De wereld van inburgering is continu in beweging.

De Wet inburgering 2021, de toegenomen instroom van cursisten, aanbestedingen, de nieuwe rol van gemeenten en het NT2-docententekort zijn het gesprek van de dag. Welke ontwikkelingen zien we met betrekking tot het inburgeringsonderwijs?

Blik op Werk maakt dit inzichtelijk met 'De staat van het inburgeringsonderwijs'. Hierin worden ontwikkelingen en ervaringen binnen het inburgeringsonderwijs belicht vanuit spelers uit de inburgeringsketen. De stem van de uitvoerders van de wet staat centraal.

In deze editie hebben we aandacht voor sleutelpersonen: Welke ervaringen hebben zij met het inburgeringsproces?

Verantwoording

Blik op Werk sprak vijf sleutelpersonen* die werkzaam zijn in verschillende regio's in Nederland. Een aantal van hen werkt voor een gemeente, andere werken voor diverse organisaties zoals Refugee Team. Zij zijn op verschillende momenten naar Nederland gekomen vanuit diverse landen van herkomst. In deze rapportage leest u hun ervaringen uit de praktijk.

Om het perspectief van de gemeente in beeld te brengen spraken wij met deskundigen van vijf gemeenten.** Deze zijn geselecteerd op basis van hun ervaring met de inzet van sleutelpersonen, waarbij is gelet op een evenwichtige verdeling tussen grote en kleine gemeenten. Daarnaast is informatie opgehaald tijdens kennis- en netwerkevents over sleutelpersonen waarbij meerdere gemeenten aanwezig waren.

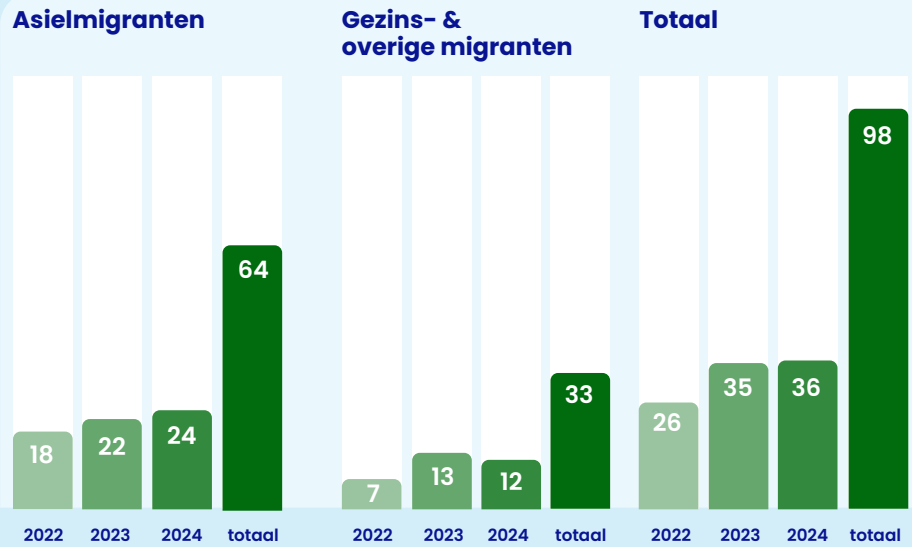
Met De staat van het inburgeringsonderwijs geeft Blik op Werk een platform aan een specifieke groep binnen de inburgeringsketen. In dit rapport presenteren we de ervaringen zoals die door sleutelpersonen en gemeenten aan ons zijn overgebracht. Het document weerspiegelt uitsluitend hun inzichten en meningen en is niet een representatie van alle sleutelpersonen en gemeenten of van de standpunten van Blik op Werk.

*Andere benamingen voor 'sleutelpersoon' zijn: ervaringsdeskundige, cultuurverbinder, talk-voorlichter, intermediair en Community Connector.

** Venlo, Meierijstad, Rotterdam, Hellendoorn en Utrecht.

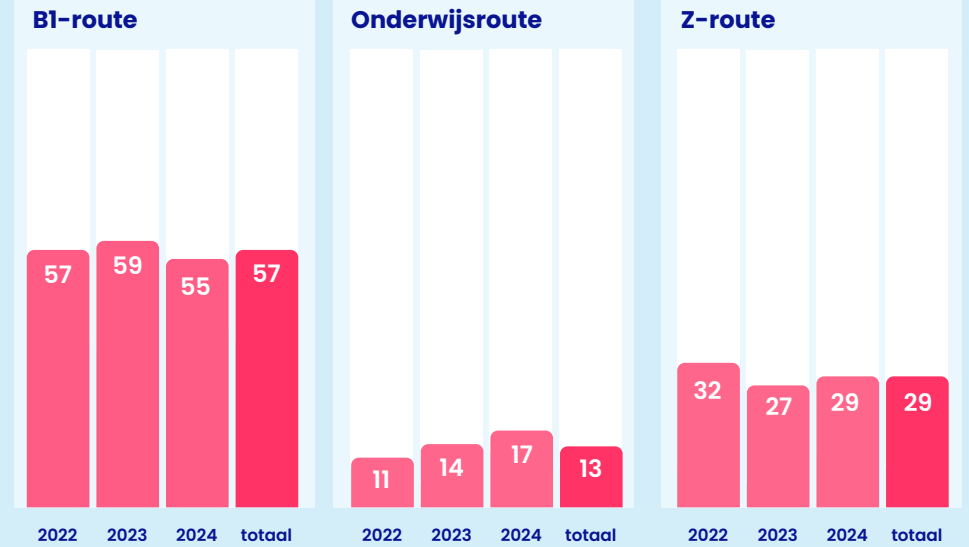
Cijfers inburgering

Inburgeringsplichtige personen x 1000

Bron: CBS (2025) Statistiek Wet Inburgering (SWI) (2024).

Asielmigranten onder Wi2021: verdeling leerroutes in %

Bron: CBS (2025) Statistiek Wet Inburgering (SWI) (2024).

Top drie nationaliteiten inburgeringsplichtigen (2022-2024)

Asielmigranten	Gezins- en overige migranten
1 Syrisch	Marokkaans
2 Turks	Europees (niet Nederlands)
3 Jemenitisch	Turks

Sleutelpersonen steeds vaker ingezet binnen inburgering

Sleutelpersonen worden steeds vaker ingezet binnen inburgering. Zij kunnen nieuwkomers begeleiden met zowel taal als participatie. De inzet en bekendheid van sleutelpersonen binnen inburgering kan nog verder groeien. De overeenkomst in culturele achtergrond zorgt ervoor dat zij zich beter in nieuwkomers kunnen verplaatsen en situaties waarin sprake is van bijvoorbeeld weerstand, onduidelijkheid of onbegrip, sneller kunnen oplossen.

“Een sleutelpersoon is de brug die vertrouwen, veiligheid én toegang biedt”

“Als voormalig nieuwkomer weet ik uit eigen ervaring hoe het voelt om terecht te komen in een onbekende samenleving: met taalbarrières, stille verwachtingen en systemen die je zelf moet leren begrijpen. Ik had genoeg wilskracht, maar niemand die me wegwijs maakte. Alles moest ik zelf uitzoeken en aanpakken. Juist deze ervaring is mijn motivatie geworden om sleutelpersoon en rolmodel te zijn voor anderen die na mij komen. Want niemand zou het alleen hoeven doen.”

Bondgenoten

“Sleutelpersonen zijn geen hulpverleners, maar bondgenoten. Ze moedigen anderen aan, geven het gevoel dat ze ertoe doen en bieden begeleiding in de eigen taal - vanuit kennis van beide werelden. Ze herkennen de uitdagingen én de behoeften, en bouwen bruggen die anders onzichtbaar blijven.

Opnieuw moeten beginnen vraagt enorm veel energie en veerkracht. Niet iedereen heeft dat meteen. Daarom zijn er mensen nodig die je hand vasthouden, je wegwijs maken en je helpen om sterk en vol vertrouwen te starten. Zodat je het pad niet alleen hoeft te bewandelen.”

Rol ook emotioneel

“Een sleutelpersoon is vaak de brug die vertrouwen, veiligheid én toegang biedt. Vanuit gedeelde taal

en gedeelde ervaring kunnen zij zorgen voor betere aansluiting tussen inburgeraars en de systemen waarin zij terechtkomen. Hun rol is niet alleen praktisch, maar ook emotioneel: ze zijn vaak het eerste gezicht van herkenning, motivatie en hoop.”

Yordi Lassooy-Tekle

Yordi is een sleutelpersoon in het verbinden van gemeenschappen vanuit haar persoonlijke migratieverhaal en professionele expertise als trainer, adviseur en oprichter van Migration-Inc.

Yordi's advies voor de toekomst

[Lees verder](#) over ervaringen van Yordi, haar advies voor de toekomst en praktische tips voor meer impact bij het inzetten van sleutelpersonen.

Over sleutelpersonen

Sleutelpersonen spelen binnen inburgering een belangrijke rol bij de integratie van nieuwkomers in de Nederlandse samenleving. Zij hebben zelf ervaring met immigratie en inburgering in Nederland en ondersteunen bij het overbruggen van cultuurverschillen en het begrijpen van de Nederlandse taal en gebruiken.

Ervaringsdeskundigen in het veld

Sleutelpersonen vervullen verschillende taken

Brugfunctie: een brug tussen de nieuwkomers en Nederlandse instanties.

Vertrouwen geven: nieuwkomers kunnen zich makkelijk identificeren met sleutelpersonen. Ze spreken dezelfde taal, hebben vaak dezelfde afkomst en snappen de ervaring van een nieuwkomer. Dit stelt nieuwkomers op hun gemak en geeft ze vertrouwen.

Taal en cultuur uitleggen: sleutelpersonen delen hun kennis over de Nederlandse normen en waarden, bijvoorbeeld dat het belangrijk is om op tijd te komen.

Voorlichting geven: ze geven informatie over belangrijke onderwerpen als onderwijs, werk, gezondheid en geldzaken.

Aantal sleutelpersonen

Het is niet precies bekend hoeveel sleutelpersonen actief zijn in Nederland. Wel is duidelijk dat de inzet van sleutelpersonen steeds verder in opkomst is.

Het netwerk van sleutelpersonen van Pharos is veruit het grootste, met 230 sleutelpersonen door heel Nederland. De meeste sleutelpersonen die zijn aangesloten bij Pharos zijn woonachtig en actief in één van de grote steden, zoals Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht. Maar er zijn ook sleutelpersonen werkzaam in andere gemeenten.

“Dit is de supermarkt, niet de IND”

“Hij keek me aan en ik zag dat hij me accepteerde. Hij kwam uit Nigeria. Hij zei ‘deze mensen willen me geen verblijfsvergunning geven’, waarop ik zei: ‘dit is de supermarkt, niet de IND. Dit is niet de plek om documenten te vragen.’”

Jackson (in 2021 vanuit Rwanda naar Nederland gekomen) ondersteunt nieuwkomers bij het inburgeringsproces.

[> Lees het verhaal van Jackson](#)

“Je moet steeds opnieuw beginnen, maar je hoeft het niet alleen te doen”

Nadereh | Geboorteland: Iran | In Nederland sinds: 2014 | Actief als sleutelpersoon sinds: 2022

Nederlands leren was voor Nadereh geen kwestie van simpelweg naar school gaan. “Ik heb ontzettend veel zelfstudie gedaan,” vertelt ze. “Via YouTube, oefeningen.nl, allerlei websites. Voordat ik begon met school, studeerde ik zo’n acht uur per week. Daardoor mocht ik gelijk van A2 naar B1, maar ik miste daardoor ook dingen, vooral de basis, de grammatica.” Op de taalschool kreeg ze een buddy, een taalmaatje. “Dat hielp echt. Maar zonder zelfstudie red je het niet. Alleen schooldagen zijn niet genoeg om echt vooruit te komen.”

De combinatie van haar eigen ervaringen en vrijwilligerswerk leidde haar uiteindelijk naar haar huidige rol. In 2020 ging zij aan de slag bij Vluchtelingenwerk. “Toen wist ik: dit is wat ik wil doen. Deze doelgroep spreekt me aan. Ik weet hoe het voelt om je opleiding los te moeten laten, om opnieuw te beginnen. Ik heb zelf een masteropleiding in Iran afgerond, maar daarmee kon ik hier geen baan vinden. Je wordt dan gedwongen te kijken naar wat wél mogelijk is. Die ervaring wil ik delen met anderen.”

Als sleutelpersoon ondersteunt ze nieuwkomers en legt ze uit hoe het leven in Nederland werkt. “Ik probeer mijn kennis en ervaring over te dragen. Hoe belangrijk het is om naar school te gaan, vrijwilligerswerk te doen, maar ook om zelf dingen op te zoeken. Je moet jezelf blijven ontwikkelen.”

Hindernissen in inburgering

Toch verloopt de inburgering niet zonder hindernissen. Nadereh geeft aan dat kinderopvang een groot probleem is, vooral voor alleenstaande ouders. “Het maakt naar school gaan moeilijk. En dan zijn er ook nog eens lange wachttijden bij taalscholen, soms wel vier tot zes maanden. Dat demotiveert mensen. Het docententekort blijkt een belangrijke oorzaak van die wachttijden. Als een docent ziek wordt of weggaat, kan er gewoon geen nieuwe groep starten. Dat raakt de nieuwkomers direct. We proberen

alternatieven aan te bieden, zoals taalcafés of vrijwilligerswerk, maar als je nauwelijks Nederlands spreekt, is ook dat lastig.”

De veranderingen tussen de Wet inburgering 2013 en de Wet inburgering 2021 zijn duidelijk voelbaar,

zegt Nadereh. “Vroeger had je als nieuwkomer meer vrijheid. Nu word je op basis van een leerbaarheidstoets in een route geplaatst, zoals de Z-route. Ik begeleid bijvoorbeeld een jongen van twintig die daar niet gelukkig mee is. Hij komt van een schakelklas, spreekt goed Nederlands, maar kan niet doorstromen naar een opleiding. Hij zit nu in een groep met veel oudere mensen die nooit eerder onderwijs volgden. Voor hem voelt het alsof hij niet verder komt.” De huidige indeling in routes werkt volgens

haar ook verwarrend voor docenten. “Ze weten niet goed hoe ze met de verschillen moeten omgaan. Vroeger had je gewoon taalles. Nu zijn er drie routes met eigen eisen. Er is te weinig ervaring met het omgaan met die variatie.”

Contact met taalscholen veel beter

Nadereh ziet ook lichtpunten: “Het contact met de taalscholen is nu veel beter dan vroeger. We spreken elkaar eens per kwartaal over beleid en kwaliteit, en daarnaast hebben we dagelijks contact — via telefoon, mail of WhatsApp. Dat was eerst anders. Toen zei de klantmanager van de gemeente nog: ‘We hebben geen vaste contactpersoon bij de taalschool.’ Nu zijn de lijnen kort.”

Ook met participatie-organisaties is de samenwerking goed. “Als iemand één of twee keer niet komt opdagen, krijgen we meteen bericht. Dat werkt fijn en geeft ons de kans om snel te schakelen.”

Nadereh weet dat beginnen in een nieuw land geen eenvoudige opgave is, maar ze bewijst dat het met de juiste begeleiding wél kan. “Je hoeft het niet alleen te doen,” zegt ze. “Er zijn altijd mensen die willen helpen. Zoals ik ooit hulp nodig had, ben ik er nu voor anderen.”

Perspectief gemeenten

Gemeenten hebben een regierol in het inburgeringsstelsel en zijn nog volop bezig te onderzoeken hoe zij deze het beste kunnen vormgeven. Zij zetten steeds vaker sleutelpersonen in binnen inburgering. Vanuit de gesprekken die Blik op Werk heeft gevoerd met gemeenten komt naar voren dat deze inzet als zeer waardevol wordt ervaren. Alle betrokkenen, waaronder nieuwkomers, sleutelpersonen, professionals en medewerkers van gemeenten, profiteren ieder op hun eigen manier van deze samenwerking.

Begeleiding en ondersteuning

Gemeenten die met sleutelpersonen werken, zorgen vaak voor een training waarin sleutelpersonen de nodige kennis en vaardigheden opdoen. Deze trainingen worden georganiseerd door externe partijen, zoals Migration Inc. en Pharos. Bovendien fungeert de gemeente of een welzijnsorganisatie als tussenpersoon tussen sleutelpersonen en andere organisaties. Wanneer een organisatie ondersteuning nodig heeft bij de begeleiding van een nieuwkomer, schakelen zij een sleutelpersoon in.

Zoektocht naar vormgeven samenwerking

Het is een zoektocht hoe de samenwerking met sleutelpersonen het beste vormgegeven kan worden. Dit heeft voor een groot deel te maken met het gebrek aan middelen en tijd. De gemeenten die wij spraken zetten nu de eerste stappen in het onderzoeken van de mogelijkheden naar duurzame inzetbaarheid. Onderzoek, samenwerking en het delen van ervaringen is hierin een belangrijke factor.

Waardevolle effecten en kansen

Wat gemeenten vooral waarderen aan sleutelpersonen, is de enorme drive en motivatie die zij hebben om nieuwkomers te helpen en te ondersteunen. Sleutelpersonen worden daarom niet alleen ingezet bij gesprekken met nieuwkomers, maar ook voor het ondersteunen bij participatieactiviteiten. De inzet van sleutelpersonen draagt bij aan het vertrouwen van nieuwkomers. Gemeenten ontvangen positieve feedback over hun bijdrage. Daarnaast leren medewerkers van de gemeenten ook van sleutelpersonen en hun manier van werken.

Gemeenten merken dat sleutelpersonen in sommige gevallen doorgroeien naar een betaalde baan binnen de inburgeringssector of bij organisaties waar zij eerder als sleutelpersonen actief waren. Hun inzet levert dus niet alleen voordelen op voor nieuwkomers, maar biedt ook (toekomst)kansen voor sleutelpersonen zelf. Daarnaast zetten sommige gemeenten sleutelpersonen in bij interne projecten of bij de ontwikkeling van beleid, wat hen helpt om tot beter passend beleid te komen.

Verschillen in inzet en ontwikkeling

De manier waarop sleutelpersonen worden ingezet, verschilt per gemeente. In sommige gemeenten worden sleutelpersonen in dienst genomen, terwijl zij in andere gemeenten werkzaam zijn bij welzijnsorganisaties of op vrijwillige basis opereren. Omdat veel gemeenten pas recentelijk sleutelpersonen inzetten, zijn zij nog zoekend naar de beste manier om hen optimaal te benutten. In sommige gemeenten worden sleutelpersonen breder ingezet dan alleen binnen de inburgering, maar hun brugfunctie blijft altijd centraal staan.

[> lees verder op de volgende pagina](#)

Sleutelpersonen hebben veelzijdige rol

Gemeenten die werken met sleutelpersonen, of hiermee willen starten, doen dit vooral omdat zij ervaren dat hun eigen gebrek aan kennis van verschillende culturen een groot knelpunt vormt bij de begeleiding van nieuwkomers. Sleutelpersonen, die een overeenkomstige culturele achtergrond delen met deze doelgroep, kunnen dit obstakel wegnemen. Zij vervullen een belangrijke functie als verbinder, ondersteuner en adviseur bij scholen, gemeenten en participatieinstanties. Dit leidt tot betere communicatie met en voor nieuwkomers en helpt om onduidelijkheden weg te nemen en verschillen te overbruggen. Naast dat dit goed is voor de nieuwkomers zelf, ervaren gemeenten dat dit bijdraagt aan een efficiëntere uitvoering van hun inburgeringstaken.

Belemmeringen bij inzet

Een belangrijk knelpunt dat gemeenten ervaren, is het betrokken houden van sleutelpersonen, vooral wanneer zij vrijwillig werken. Zodra zij een betaalde baan vinden, zijn zij vaak minder beschikbaar. Daarnaast is het verkrijgen van voldoende financiële middelen binnen gemeenten de grootste belemmering voor de verdere en duurzame inzet van sleutelpersonen. Er zijn weinig tot geen middelen beschikbaar, waardoor gemeenten de sleutelpersonen moeilijker kunnen binden.

Tips inzet sleutelpersonen bij gemeenten

- Om sleutelpersonen optimaal in te zetten, is goede coördinatie essentieel. Gemeenten wordt aangeraden een toegewijde coördinator aan te stellen of deze taak uit te besteden.
- Het helpt om sleutelpersonen een groepsgevoel te geven, zodat zij met elkaar kunnen sparren en van elkaar kunnen leren.
- Het is belangrijk dat sleutelpersonen zichtbaar zijn binnen de organisaties waar zij nieuwkomers ondersteunen. Gemeenten kunnen dit bevorderen door hen actief te introduceren bij relevante instanties.
- Zet in op een diverse groep sleutelpersonen met verschillende culturele achtergronden, moedertalen, en een evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen. Zo kunnen sleutelpersonen maximaal bijdragen aan de integratie en participatie van nieuwkomers binnen de samenleving.

Wat doen sleutelpersonen?

“Ik ben voornamelijk bezig met nieuwkomers. Ik help hen met het regelen van allerlei praktische zaken met betrekking tot hun inburgering, waaronder administratieve zaken. Ook ben ik betrokken bij de school van de nieuwkomers, het NT2-traject, dat soort dingen. Eigenlijk ben ik de brug tussen instanties en nieuwkomers.”

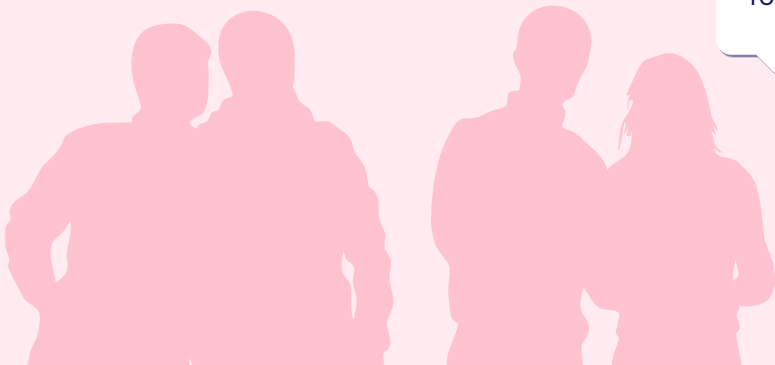
“Ik ben niet de enige sleutelpersoon bij de gemeente. **Ik werk met collega's uit Syrië en Nederland. Die combinatie werkt goed – we vullen elkaar aan.** De Nederlandse collega heeft veel kennis van het systeem, dus als we ergens tegenaan lopen weten we precies wie we moeten inschakelen.”

“Als sleutelpersoon ondersteun ik nieuwkomers en leg ik uit hoe het leven in Nederland werkt. Ik probeer mijn kennis en ervaring over te dragen. Hoe belangrijk het is om naar school te gaan, vrijwilligerswerk te doen, maar ook om zelf dingen op te zoeken. Je moet jezelf blijven ontwikkelen.”

“Als sleutelpersoon leg ik uit hoe het Nederlandse systeem werkt – vooral op het gebied van zorg, dat voor veel mensen ontzettend ingewikkeld is. Zelf vond ik het in het begin ook verwarrend. Nieuwkomers voelen vaak een grote afstand tot ambtenaren of zorgmedewerkers. Omdat ik hun achtergrond begrijp, delen ze hun zorgen sneller met mij. Mijn rol is bruggen bouwen.”

Tips van sleutelpersonen

- Stel bij taalscholen een cursistenraad in. Zo krijg je beter zicht op wat er wel en niet goed gaat op een school.
- Motiveer alle nieuwkomers, ook in de BI-route, om vrijwilligerswerk te gaan doen. Participatie is heel belangrijk in het leren van de taal.
- Laat participatie aansluiten bij de stappen die de inburgeraar wil maken. Kijk niet alleen naar het aantal uur. Scholen kunnen hier beter in begeleiden. Een koppeling tussen taal en participatie is belangrijk.
- Maak het werktraject toegankelijker. Veel banen vragen een (te) hoog taalniveau. Er zijn zoveel mensen met ervaring maar zonder erkend diploma. Nu komen ze in de uitkering terecht terwijl ze willen bijdragen.
- Laat de regie bij de gemeente, maar geef de nieuwkomer meer ruimte om zijn eigen pad te kiezen.

“Participatie is gewoon onwijs belangrijk in het leren van de taal”

Hamida | Geboorteland: Syrië | In Nederland sinds: 2017 | Binnen 1 jaar geslaagd voor BI | Actief als sleutelpersoon sinds: 2019 | Vrijwilliger

Wat zijn kwaliteiten die bij sleutelpersonen horen?

“Een verantwoordelijk persoon die goed met verschillende mensen om kan gaan. Daarnaast is ervaring met zowel de oude als de nieuwe wet handig. Het is heel belangrijk voor een sleutelpersoon om genoeg informatie te hebben over inburgering. Ook is het fijn als een sleutelpersoon kan helpen bij praktische zaken, zoals een verlenging van de inburgeringstermijn aanvragen bij DUO.”

Wat valt op binnen het huidige inburgeringstraject, en bij de nieuwkomers?

“Ik zie dat veel mensen niet goed weten hoe ze het leren van taal moeten aanpakken. Een deel denkt dat alleen naar school gaan voldoende is, maar dat is niet zo. Op school kun je je woordenschat uitbreiden en grammatica leren. Maar drie uur per dag les is niet genoeg. Je moet dat wat je hebt geleerd in de praktijk brengen. Dat doe je door middel van vrijwilligerswerk en door te communiceren met mensen.

Verder zie ik dat mensen met kinderen, te maken hebben met lange wachtlijsten bij de kinderopvang. Dit heeft een negatief effect op de inburgering van de ouders.

Ook zie ik een tekort aan NT2-docenten. Hierdoor kunnen scholen niet flexibel zijn met hun roosters. Door het docententekort worden deelnemers met verschillende taalniveaus in één klas geplaatst. Ze vertellen altijd: ‘Iemand is bij thema 11 en ik ben bij thema 1.’ Een ander zegt dat hij niks snapt. Soms zit iemand van de Z-route in een BI-klas.”

Je bent nu zes jaar actief als sleutelpersoon.

Heb je de afgelopen jaren zaken zien veranderen?

“De wet inburgering is gelukkig gewijzigd. Dat vind ik heel goed. Volgens de Wi2013 ging je alleen naar school om de taal te leren. Nu doen mensen eerst een leerbaarheidstoets en op basis daarvan wordt bepaald welke route ze gaan volgen. Binnen de Z-route is participatie nu ook een groter onderdeel en dat is erg belangrijk. In de BI-route hoeft dit niet, maar ik motiveer de nieuwkomers in deze route wel om vrijwilligerswerk te gaan doen. Participatie is gewoon onwijs belangrijk in het leren van de taal.”

Heb je, naast contact met de taalschool, ook contact met de gemeente?

“Ja, bij onze gemeente heeft elke nieuwkomer een inburgeringsregisseur en een coach. Er zijn twee soorten coaches: integratiecoach en participatiecoach. Ik heb zowel met de inburgeringsregisseur als met de coach contact over de nieuwkomer.”

Zijn er zaken die de gemeente kan verbeteren?

“Niet de gemeente alleen; samen. De inburgeringsregisseur kan zelf weinig doen, maar samen kunnen we veel voor de nieuwkomer betekenen. Bijvoorbeeld bij het vinden van vrijwilligerswerk of door te zorgen dat mensen in de juiste leerroute zitten. Sommige mensen zitten bijvoorbeeld in de Z-route, maar kunnen naar de BI-route gaan. In dat geval moeten we met

elkaar het gesprek aangaan: de school, de docent, de gemeenten en ik als sleutelpersoon.”

Heb je het idee dat de gemeente iets met jouw feedback doet?

“Jazeker, ik ben bijvoorbeeld ook betrokken bij een traject van de gemeente over inclusie en integratie. In dit traject vertegenwoordig ik de stem van vluchtelingen. Ik vertel waar vluchtelingen tegenaan lopen.”

“Mensen maken zich zorgen over naturalisatie”

Als jij één ding mag veranderen aan de Wi2021, wat zou dat dan zijn?

“Mensen maken zich zorgen over naturalisatie. Het is niet duidelijk voor mensen dat iedereen naturalisatie kan krijgen zodra het inburgeringstraject is afgerond, ongeacht het taalniveau. Daarnaast weet ik dat sommige gemeenten heel veel betalen voor de inburgering van de nieuwkomers in hun gemeente. In mijn gemeente zijn ze misschien een beetje gierig. Sommige nieuwkomers moeten bijvoorbeeld 20 km reizen met de bus of met de fiets, maar de gemeente betaalt geen reiskosten.”

Sleutelpersonen over de nieuwe Wet inburgering

Kinderopvang

“Kinderopvang is echt een groot probleem, vooral voor alleenstaande ouders. Het maakt naar school gaan moeilijk.”

Samenwerking

“Met participatie-organisaties is de samenwerking goed. Als iemand één of twee keer niet komt opdagen, krijgen we meteen bericht. Dat werkt fijn en geeft ons de kans om snel te schakelen.”

Indeling routes

“Ze weten niet goed hoe ze met de verschillen moeten omgaan. Vroeger had je gewoon taallessen. Nu zijn er drie routes met eigen eisen. Er is te weinig ervaring met het omgaan met die variatie.”

“Vroeger had je als nieuwkomer meer vrijheid. Nu word je op basis van een leerbaarheidstoets in een route geplaatst, zoals de Z-route.”

Docententekort

“Als een docent ziek wordt of weggaat, kan er gewoon geen nieuwe groep starten. Dat raakt de nieuwkomers direct.”

Participatie

“Binnen de Z-route is participatie nu ook een groter onderdeel en dat is erg belangrijk.”

Contact

“Het contact met de taalscholen is nu veel beter dan vroeger. We spreken elkaar eens per kwartaal over beleid en kwaliteit, en daarnaast hebben we dagelijks contact. Nu zijn de lijnen kort.”

Participatie

“Participatie wordt vaak gezien als iets dat moet, niet als iets dat helpt bij integratie.”

“Nieuwkomers zijn nu veel drukker met participatie-uren. Ze willen graag leren én werken, maar dat is lastig te combineren.”

Aantal uur

“Zes uur taallessen per week is te weinig om snel vooruitgang te boeken. Het duurt allemaal lang en ik zie mensen om me heen die al jaren proberen BI-thema 1 of 2 onder de knie te krijgen.”

Leerbaarheidstoets

“Volgens de Wi2013 ging je alleen naar school om de taal te leren. Nu doen mensen eerst een leerbaarheidstoets en op basis daarvan wordt bepaald welke route ze gaan volgen.”

Taalscholen

“De keuzes van de gemeente sluiten niet altijd aan bij de behoeften. Daarbij is de begeleiding van cursisten ook niet altijd goed vanuit de taalscholen.”

“Soms hebben docenten weinig ervaring met deze doelgroep. Wat je dan ziet is dat een docent toch voornamelijk aandacht heeft voor de groep waarmee al relatief makkelijk gecommuniceerd kan worden.”

Wachttijden

“En dan zijn er ook nog eens lange wachttijden bij taalscholen – soms wel vier tot zes maanden. Dat demotiveert mensen. We proberen alternatieven aan te bieden, zoals taalcafés of vrijwilligerswerk, maar als je nauwelijks Nederlands spreekt, is ook dat lastig.”

“De eerste drie jaar zijn echt lastig, ik weet hoe dat voelt”

Safa | Geboorteland: Syrië | In Nederland sinds: 2015 | Actief als sleutelpersoon sinds: 2023 | Vrijwilliger gemeente Ooststellingwerf

“Ik geef advies aan nieuwkomers, begeleid ze en help met verhalen tijdens afspraken. Dat varieert van de huisarts tot het ziekenhuis. Maar ik ben geen tolk; mijn rol is veel breder. Als sleutelpersoon blijf je betrokken, je bent een soort maatschappelijke brug tussen mensen en instanties. Je helpt ze niet alleen met taal en zorg, maar ook met werk, met wonen, met begrijpen hoe Nederland functioneert.”

De eerste jaren in Nederland zijn volgens Safa het moeilijkst. “Mensen zijn gestrest. Ze begrijpen weinig van de systemen en voelen zich vaak verloren. Dat heb ik zelf ook meegemaakt toen ik hier kwam. Daarom probeer ik anderen te helpen. Door kalm te blijven, helder te communiceren en uitleg te geven over regels en gewoonten.”

Contact met Nederlanders

Zelf had Safa destijds geen sleutelpersoon om op terug te vallen. “In het azc had ik één contactpersoon, omdat ik zwanger was. Zij ging mee naar medische afspraken. Maar na een jaar stopte dat en moesten mijn man en ik alles alleen uitzoeken.”

De uitdagingen die nieuwkomers ervaren, ziet ze dagelijks. “Vooral de taal en cultuur. In Syrië blijven veel vrouwen thuis, ze hebben nauwelijks kansen gehad om te leren. Hier is alles anders. Je hebt een diploma nodig om te werken, terwijl in Syrië ervaring belangrijker is. Mensen willen graag aan het werk, maar zonder diploma of hoog taalniveau lukt dat niet en een diploma halen is ontzettend moeilijk.”

De veranderingen tussen de Wi2013 en Wi2021 merkt Safa duidelijk. Ze ziet dat nieuwkomers nu veel drukker zijn met participatie-uren. “Ze willen graag leren én werken, maar dat is lastig te combineren. Daarom raad ik altijd aan: heb zoveel mogelijk contact met Nederlanders. Dat helpt enorm met de taalontwikkeling, al is het lang niet altijd makkelijk.”

Isolement vrouwen

Bij haar organisatie zijn er wekelijkse activiteiten voor mannen, vrouwen en kinderen. Er wordt extra veel voor vrouwen georganiseerd, omdat ze vaak in isolement raken. “Dansen, wandelen, leren fietsen – en dat doen ze samen met Arabische én Nederlandse vrouwen. Dat contact is zó belangrijk.”

“Nieuwkomers willen niet stilzitten, ze willen meedoen”

Wat ze graag anders zou zien in het systeem? Ze aarzelt niet. “Maak het makkelijker om te werken, zeker ná inburgering. Er zijn zóveel mensen met ervaring, maar zonder erkend diploma. Nu komen ze in de uitkering, terwijl ze willen bijdragen. Dat moet anders. Ze willen niet stilzitten, ze willen meedoen.”

Meer informatie

- Onderzoek van Verwey-Jonker over de inzet van sleutelpersonen in de inburgering: [319290_inzet_van_sleutelpersonen_WEB.pdf](#)
- [Artikel](#) van Divosa over de kracht van sleutelpersonen binnen de Eritrese gemeenschap.
- [Handreiking van ESS voor gemeenten over samenwerking met sleutelpersonen voor het tegengaan van polarisatie en criminaliteit](#)

Netwerken sleutelpersonen

- **Migration Inc** heeft ervaring met het opzetten en opleiden van een netwerk van sleutelpersonen.
- **Pharos** heeft een groot netwerk van getrainde sleutelpersonen door heel Nederland, met een focus op gezondheid en zorg.
- **Refugee Team** beschikt over een groot netwerk van coaches met diverse achtergronden.
- **Budle Zorgt** biedt interculturele begeleiding en maatschappelijke zorg in diverse talen.

Over Blik op Werk

Een inclusieve samenleving waarin iedereen deelneemt – daar geloven wij in en daar werken wij aan. Dat doen we door dienstverleners te ondersteunen die zich richten op inburgeren, arbeid en loonwaardestelsel.

Blik op Werk houdt toezicht op de kwaliteit van het inburgeringsonderwijs. Door het toekennen en controleren van het Keurmerk Inburgeren, toetsen wij of de wet- en regelgeving door scholen wordt nageleefd. Samen met keurmerkhouders werken we aan verhoging van de kwaliteit van het inburgeringsonderwijs.

Contact met Blik op Werk

Senna Slangen
Adviseur Inburgeren

Servicedesk
030 291 60 25
servicedesk@blikopwerk.nl

Esther Rohlfs
Adviseur Arbeid

Servicedesk
030 291 60 25
servicedesk@blikopwerk.nl

Meer informatie en de laatste actualiteiten

[blikopwerk.nl](https://www.blikopwerk.nl)

Volg [Blik op Werk](#) op LinkedIn

Volg [Blik op Werk Inburgeren](#) op LinkedIn

Schrijf u in voor onze [nieuwsbrief](#)